Cuntas Leithreasa 2020

Vóta 29

Comhshaol, Aeráid agus Cumarsáid

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 29, ceanglaítear orm an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

De réir an cheanglais seo, d'ullmhaigh mé an cuntas a ghabhann leis seo ar an tsuim a caitheadh sa bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2020 ar thuarastail agus speansais Oifig an Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, ar sheirbhísí áirithe arna riar ag an Oifig sin agus ar dheontais áirithe a íoc.

Cuirtear an toradh maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna:

(a) arna ndeonú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2020, lena n-áirítear an tsuim a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasaí-i-gcabhair ar mhaithe le caiteachas don bhliain, agus

(b) arna soláthar ar mhaithe le seirbhísí caipitil in 2020, as leithreasaí neamhchaite a bhain le 2019, faoi na socruithe a bunaíodh le halt 91 den Acht Airgeadais, 2004, maidir le géilleadh iarchurtha.

Dlitear farasbarr €63.325 milliún a ghéilleadh don Státchiste.

Is cuid den chuntas iad an Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 7.

Aistriú feidhmeanna

Ullmhaíodh an cuntas i gcomhréir leis na *Meastacháin Athbhreithnithe do Sheirbhísí Poiblí 2020*, rud inar cuireadh san áireamh

- aistriú na bhfeidhmeanna craolacháin ón Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (Vóta 29) chuig an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta (Vóta 33) le héifeacht ón 23 Meán Fómhair 2020 (I.R. 372 de 2020), agus
- an leasú ar theideal na Roinne Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil chuig an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide le héifeacht ón 24 Meán Fómhair (I.R. 373 de 2020).

I gcomhréir leis na socruithe cuntasaíochta atá leagtha amach ag an rannóg Cuntasaíochta Rialtais sa Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, léiríonn na meastacháin athbhreithnithe do 2020 aistriú na bhfeidhmeanna Roinne ar bhonn lánbhliana. Léiríonn an cuntas leithreasa, nach mór foirm agus formáid an mheastacháin ábhartha a leanúint, an t-aistriú feidhmeanna thuasluaite ar bhonn lánbhliana freisin. Dá bhrí sin, áirítear na feidhmeanna craolacháin aistrithe go léir do 2020 i gcuntas leithreasa na Roinne Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán (Vóta 33).

Ráiteas faoi Pholasaithe agus faoi Phrionsabail Chuntasaíochta

Cuireadh na polasaithe agus na prionsabail chaighdeánacha chuntasaíochta maidir le cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i gciorclán 22 de 2020, i bhfeidhm agus an cuntas á ullmhú, cé is moite de seo a leanas:

Dímheas sócmhainní caipitil

Déanann an Roinn dímheas a ríomh ar bhonn bliantúil, agus dímheas lánbhliana á ghearradh ar gach sócmhainn i mbliain an tsealbhaithe.

Déantar mótarfheithiclí a dhímheas thar chúig bliana ar ráta 20% in aghaidh na bliana. Déantar córais saindeartha TF áirithe agus saintrealamh chun suirbhéireacht a dhéanamh ar ghrinneall na farraige a dhímheas thar thréimhse deich mbliana ar ráta 10% in aghaidh na bliana, agus déantar an trealamh TF nó oifige eile ar fad a dhímheas thar chúig bliana ar ráta 20% in aghaidh na bliana.

Luacháil sócmhainní caipitil

Mar a foráladh dó i gciorclán 21 de 2020, tá tairseach €1,000 curtha i bhfeidhm ag an Roinn do chaipitliú a sócmhainní caipitil.

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach Airgeadais

Freagracht as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá orm as a chinntiú go mbíonn córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh airgeadais á chothabháil agus á fheidhmiú ag an Roinn.

Déantar an fhreagracht seo a chleachtadh i gcomhthéacs na n-acmhainní a bhíonn ar fáil dom agus i gcomhthéacs mo chuid oibleagáidí eile mar Ard-Rúnaí. Ina theannta sin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach dearbhú réasúnach seachas dearbhú iomlán a thabhairt go gcumhdaítear sócmhainní, go n-údaraítear agus go dtaifeadtar idirbhearta go cuí, agus go ndéantar earráidí nó mírialtachtaí ábhartha a chosc nó go mbraithfí in am trátha iad. Is próiseas leanúnach é an córas rialuithe inmheánacha airgeadais a chothabháil agus coinnítear an córas agus a éifeachtacht faoi athbhreithniú leanúnach.

Seirbhísí comhroinnte

Tá mo chuid freagrachtaí comhlíonta agam i dtaca le ceanglais an chomhaontaithe bainistíochta seirbhísí idir an Roinn seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte le haghaidh seirbhísí comhroinnte acmhainní daonna agus párolla a sholáthar. Bím ag brath ar litir dearbhaithe ó Oifigeach Cuntasaíochta na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte á rá go bhfeidhmítear na rialuithe cuí agus seirbhísí comhroinnte á soláthar don Roinn seo.

Seo a leanas an staid maidir leis an timpeallacht rialaithe airgeadais, an creat um nósanna imeachta riaracháin, tuairisciú bainistíochta agus rialuithe inmheánacha.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na nithe seo a leanas ina gcuid di.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ag leibhéal bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ag gach leibhéal inar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus gníomh ceartaitheach cuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúchóireachta ann chun comhairle a chur orm maidir le comhlíonadh mo chuid freagrachtaí i ndáil leis an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais.
- Tá nósanna imeachta i gcomhair na bpríomhphróiseas gnó go léir doiciméadaithe.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistíochta

Deimhním go bhfuil creat um nósanna imeachta riaracháin agus tuairisciú rialta bainistíochta i bhfeidhm, lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta agus, go háirithe,

- gurb ann do chóras buiséadaithe cuí le buiséad bliantúil a bhíonn faoi athbhreithniú ag bainistíocht shinsearach
- go mbíonn athbhreithnithe rialta á ndéanamh ag an lucht bainistíochta sinsearaí ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a léiríonn feidhmíocht airgeadais in aghaidh feidhmíocht thuartha
- go bhfuil córas bainistíochta riosca i bhfeidhm taobh istigh den Roinn
- go bhfuil córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú
- gurb ann do threoirlínte cuí rialaithe infheistíochta caipitil chomh maith le disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadal.

Iniúchóireacht inmheánach agus an Coiste Iniúchóireachta

Dearbhaím go bhfuil feidhm iniúchóireachta inmheánaí ag an Roinn le pearsanra atá oilte go cuí, rud a fheidhmíonn de réir cairt scríofa atá ceadaithe agam. Treoraíonn anailís ar na rioscaí airgeadais a bhfuil an Roinn neamhchosanta orthu a hobair agus bíonn a pleananna bliantúla iniúchóireachta inmheánaí, a bhíonn á gceadú agamsa, bunaithe ar an anailís sin. Tá sé d’aidhm leis na pleananna sin na rialuithe buntábhachtacha a chuimsiú ar bhonn rollach i gcaitheamh tréimhse réasúnach. Bíonn athbhreithniú tréimhsiúil á dhéanamh ar an bhfeidhm iniúchóireachta inmheánaí agamsa agus ag an gCoiste Iniúchóireachta. Tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm agam lena chinntiú go ndéantar gníomh leantach i leith thuarascálacha na feidhme iniúchóireachta inmheánaí.

Comhlíonadh soláthair

Dearbhaím go ndéanann an Roinn deimhin de go bhfuil béim chuí ar an dea-chleachtas sa cheannach agus go bhfuil nósanna imeacht ar bun lena chinntiú go gcomhlíontar na treoirlínte ábhartha uile.

Chomhlíon an Roinn na treoirlínte ach amháin i gcás trí chonradh (de bhreis ar €25,000) dar luach iomlán €985,225 (gan CBL a áireamh).

- Baineann dhá chonradh dar luach €379,096 (gan CBL a áireamh) le conarthaí do sheirbhísí comhairleoireachta don Phlean Náisiúnta Leathanbhanda (NBP) a síneadh níos faide anonn ná na buntéarmaí conartha go dtí go gcuirfí comórtais soláthair i gcrích chun na seirbhísí seo a sholáthar. Tá conarthaí nua do na seirbhísí sin ar bun ó Mheitheamh 2020.
- Baineann conradh amháin dar luach €606,129 (gan CBL a áireamh) le conradh do bhainistiú agus oibriú an Lárionaid Náisiúnta Taighde Dhigitigh a síneadh níos faide anonn ná an buntéarma conartha go dtí go mbeadh comórtas soláthair nua ann, a cuireadh i gcrích i Lúnasa 2020.

Chuir an Roinn sonraí faoi chonarthaí neamhiomaíocha ar fáil sa tuairisceán bliantúil i dtaca le ciorclán 40 de 2002 chuig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Cuireadh na trí chonradh a luadh thuas san áireamh sa tuairisceán sin.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an Roinn lena sonraítear agus lena dtuairiscítear rioscaí buntábhachtacha agus na gníomhartha bainistíochta a dhéantar chun aghaidh a thabhairt orthu agus, a mhéid is féidir, na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm lena sonraítear na rioscaí buntábhachtacha a bhíonn roimh an Roinn agus sonraíodh, measadh agus grádaíodh iad sin de réir a shuntasaí atá siad. Déanann an Bord Bainistíochta athbhreithniú agus uasdátú ar an gclár ar bhonn

leathbhliantúil. Úsáidtear toradh na measúnuithe sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh lena chinntiú go mbainistítear rioscaí de réir leibhéal inghlactha.

I gclár na rioscaí, tugtar sonraí faoi na rialuithe agus na gníomhartha a bhíonn riachtanach chun rioscaí a mhaolú agus sanntar freagracht as rialuithe a fheidhmiú do bhaill foirne shonracha.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Tá nósanna imeachta foirmiúla bunaithe le haghaidh monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl go tráthúil dóibh siúd a bhíonn freagrach as gníomh ceartaitheach a dhéanamh agus don bhainistíocht agus don Bhord Bainistíochta, i gcás gurb ábhartha. Dearbhaím go bhfuil rioscaí buntábhachtacha agus rialuithe gaolmhara sonraithe agus go bhfuil próisis curtha i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na rialuithe buntábhachtacha sin agus chun aon easnaimh a shonraítear a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Dearbhaím go bhfuil nósanna imeachta ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta um bainistíocht agus rialú riosca. Bíonn monatóireacht agus athbhreithniú na roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais á dtreorú ag obair na n-iniúchóirí inmheánacha agus seachtracha agus na bainistíochta sinsearaí laistigh den Roinn a bhíonn freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais a fhorbairt agus a chothabháil.

Paindéim Covid-19

Le teacht phaindéim Covid-19 go luath in 2020, tharla athruithe áirithe ar an timpeallacht oibre agus rialaithe agus ba ghnáthnós í obair ó chian don fhoireann go léir sa Roinn. Mar thoradh air sin, thug an Roinn isteach roinnt athruithe i nósanna imeachta agus rialú. Rinneadh measúnú ar thionchar Covid-19 agus dearbhaím go leanann rialuithe, iad siúd a bhí ann cheana agus iad siúd a tugadh isteach mar thoradh ar Covid-19 araon, de bheith éifeachtach.

Saincheisteanna maidir le rialú inmheánach airgeadais

Níor sainaithníodh aon laigí ar rialú inmheánach airgeadais i ndáil le 2020 ar gá iad a nochtadh sa chuntas leithreasa.

Mark Griffin
Oifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide

31 Márta 2021

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Vóta 29 Comhshaol, Aeráid agus Cumarsáid

Tuairim ar an gcuntas leithreasa

Tá iniúchadh déanta agam ar an gcuntas leithreasa do Vóta 29 Comhshaol, Aeráid agus Cumarsáid don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2020 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

I mo thuairimse,

- léirítear go cuí sa chuntas leithreasa na fáltais agus an caiteachas a bhain le Vóta 29 Comhshaol, Aeráid agus Cumarsáid don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2020, agus
- ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'fhorordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Bonn faoin tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht arna bhfógairt ag Eagraíocht Idirnáisiúnta na nUasfhoras Iniúchóireachta. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm faoi na caighdeáin sin sa *Réamhrá leis na Cuntais Leithreasa.* Táim neamhspleách ar an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide agus tá na freagrachtaí eiticiúla eile atá orm de réir na gcaighdeán comhlíonta agam.

Creidim gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuair mé le bonn a chur faoi mo thuairim.

Tuairisc ar an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm le tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, sa *Réamhrá leis na Cuntais Leithreasa*.

Neamhchomhlíonadh rialacha soláthair

Tá sé nochta ag an Oifigeach Cuntasaíochta sa ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais nár comhlíonadh na rialacha soláthair náisiúnta i gcásanna ábhartha maidir le conarthaí a bhí i bhfeidhm in 2020.

Seamus McCarthy
Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

23 Meán Fómhair 2021

Vóta 29 Comhshaol, Aeráid agus Cumarsáid

Cuntas Leithreasa 2020

			2020		2019
			Soláthar meastacháin	**Toradh**	**Toradh**
		€000	**€000**	**€000**	**€000**
Caiteachas an chláir					
A	Cumarsáid				
	Soláthar meastacháin	130,455			
	Géilleadh iarchurtha	27,296			
			157,751	88,816	25,142
B	Fuinneamh		218,388	204,291	185,275
C	Acmhainní nádúrtha		25,239	21,211	20,792
D	Iascaigh intíre		35,083	32,909	34,095
E	Bainistiú comhshaoil agus dramhaíola		104,982	81,040	61,503
	Craolachán		—	—	*260,363*
Ollchaiteachas					
	Soláthar meastacháin	514,147			
	Géilleadh iarchurtha	27,296			
			541,443	428,267	587,170
	Lúide				
F	**Leithreasaí-i-gcabhair**		25,224	13,120	236,493
Glanchaiteachas					
	Soláthar meastacháin	488,923			
	Géilleadh iarchurtha	27,296			
			516,219	**415,147**	**350,677**

Farasbarr

Dlífear farasbarr na suime a soláthraíodh os cionn na glansuime a caitheadh a ghéilleadh don Státchiste. Faoi alt 91 den Acht Airgeadais, 2004, féadfar gach cuid nó aon chuid d'aon leithreasaí neamhchaite le haghaidh seirbhísí soláthair chaipitiúil a thabhairt anonn lena caitheamh sa bhliain dár gcionn. Tugadh €37.747 milliún de leithdháiltí neamhchaite 2020 i leith na ngnéithe caipitil d'fho-mhírcheann A.3 anonn chuig 2021.

	2020	2019
	€	**€**
Farasbarr	101,071,705	86,313,414
Géilleadh iarchurtha	(37,747,000)	(27,296,000)
Farasbarr le géilleadh	**63,324,705**	**59,017,414**

Mark Griffin
Oifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide

31 Márta 2021

Nótaí leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2020

		2020	2019
	€000	€000	€000
Costas an chláir		395,609	555,318
Pá		25,406	24,173
Neamhphá		7,252	7,679
Ollchaiteachas		**428,267**	**587,170**
Lúide			
Leithreasaí-i-gcabhair		**13,120**	**236,493**
Glanchaiteachas		**415,147**	**350,677**
Athruithe ar shócmhainní caipitil			
Ceannacháin - airgead tirim	(1,457)		
Dímheas	1,157	(300)	578
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha			
Laghdú ar fhabhruithe deiridh	(231)		
Méadú ar stoc	(32)	(263)	953
Caiteachas díreach		**414,584**	**352,208**
Caiteachas a iompraíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)		15,506	15,974
Measchíosanna		1,584	1,584
Glanchostas an chláir		**431,674**	**369,766**

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara

Tá an glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara comhdhéanta de na suimeanna seo a leanas i ndáil le Vóta 29 a iompraíodh in áit eile.

		2020	2019
		€000	€000
Vóta 9	Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim	—	4
Vóta 12	Aoisliúntas agus Liúntais Scoir	11,805	12,191
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	3,588	3,687
Vóta 18	An Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	42	37
An Príomh-Chiste – pinsin na n-airí		71	55
		15,506	**15,974**

Nóta 2 Ráiteas faoin Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2020

	Nóta	2020 €000	2019 €000
Sócmhainní caipitil	2.1	2,188	1,888
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim	2.2	75,701	43,981
Stoic	2.3	205	173
Réamhíocaíochtaí		2,261	1,419
Ioncam fabhraithe		1,378	428
Iarmhéideanna dochair eile	2.4	249	168
Iomlán na sócmhainní reatha		**79,794**	**46,169**
Lúide dliteanais reatha			
Speansais fhabhraithe		3,688	2,228
Ioncam iarchurtha		101	—
Iarmhéideanna sochair eile	2.5	34,740	5,399
Glanmhaoiniú ón Státchiste	2.6	41,210	38,750
Iomlán na ndliteanas reatha		**79,739**	**46,377**
Glansócmhainní reatha		55	(208)
Glansócmhainní		**2,243**	**1,680**
Arna léiriú ag:			
Cuntas maoinithe Stáit	2.7	**2,243**	**1,680**

2.1 Sócmhainní caipitil

	Troscán oifige	Trealamh oifige agus TF	Saintreala mh agus mótarfheit hiclí	Iomlán
	€000	€000	€000	€000
Ollsócmhainní				
Costas nó luacháil ag an 1 Eanáir 2020	1,396	21,906	7,080	30,382
Breiseanna	44	783	630	1,457
Diúscairtí	(36)	—	—	(36)
Costas nó luacháil ag an 31 Nollaig 2020	1,404	22,689	7,710	31,803
Dímheas carntha				
Iarmhéid tosaigh ag an 1 Eanáir 2020	1,270	21,090	6,134	28,494
Dímheas don bhliain	24	563	570	1,157
Dímheas ar dhiúscairtí	(36)	—	—	(36)
Dímheas carnach ag an 31 Nollaig 2020	1,258	21,653	6,704	29,615
Glansócmhainní ag an 31 Nollaig 2020	**146**	**1,036**	**1,006**	**2,188**
Glansócmhainní ag an 31 Nollaig 2019	126	816	946	1,888

Nóta Is liostaithe in Aguisín A atá na tailte agus na foirgnimh atá faoi úinéireacht an Stáit agus atá á rialú nó á mbainistiú ag an Roinn agus nach bhfuil san áireamh anseo.

2.2 Banc agus airgead tirim

Léiríonn banc agus airgead tirim na hiarmhéideanna a sealbhaíodh ag deireadh na bliana i gcuntas na Roinne leis an bPámháistir Ginearálta.

2.3 Stoic

ag an 31 Nollaig	2020	2019
	€000	€000
Trealamh	71	40
Foilseacháin	120	117
Stáiseanóireacht	14	16
	205	**173**

2.4 Iarmhéideanna dochair eile

ag an 31 Nollaig	2020	2019
	€000	€000
Tuarastail ball foirne ar iasacht	112	108
Míreanna dochair eile ar fionraí	137	60
	249	**168**

2.5 Iarmhéideanna sochair eile

ag an 31 Nollaig	2020	2019
	€000	€000
Suimeanna atá dlite don Stát		
Cáin shiarchoinneálach	414	563
Cáin bhreisluacha	311	171
Cáin conarthaí iomchuí	2	1
Fáltais bhreise ón Státchiste (nóta 4.3)	152	261
ÍMAT/ÁSPC	663	576
	1,542	1,572
Fionraí		
An Ciste um Ghníomhú ar son na hAeráide [a]	28,000	—
An Ciste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh (nóta 7.2)	1,212	—
An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (nóta 4.3)	1,759	1,459
Seirbhís freagartha do ghlaonna éigeandála	1,660	1,755
Párolla	128	72
Eile	439	541
	33,198	3,827
	34,740	**5,399**

Nóta [a] Le halt 37 den Acht um an nGníomhaireacht Chúltaca Ola Náisiúnta, 2007, arna leasú le halt 14 den Acht um an nGníomhaireacht Chúltaca Ola Náisiúnta (Leasú) agus um Sholáthar Seirbhísí Lárnacha Cisteáin, 2020, ceadaítear don Aire ordachán bliantiúil a thabhairt don Ghníomhaireacht Chúltaca Ola Náisiúnta suim shonraithe tobhaigh a íoc isteach sa Chiste um Ghníomhú ar son na hAeráide. Bunaíodh an Ciste an 1 Lúnasa 2020 agus tabharfar cuntas air ar leithligh ón Vóta. Go dtí go n-osclófar cuntas bainc don Chiste, rinneadh aistriú 2020 a lóisteáil go sealadach isteach i gcuntas fionraí de chuid an Vóta agus áirítear é mar iarmhéid sochair sa nóta seo. Táthar ag súil go n-aistreofar an tobhach chuig an gCiste um Ghníomhú ar son na hAeráide in Aibreán 2021.

2.6 Glanmhaoiniú ón Státchiste

ag an 31 Nollaig	**2020**	**2019**
	€000	**€000**
Farasbarr le géilleadh	63,325	59,017
Géilleadh iarchurtha	37,747	27,296
Deontas ón Státchiste nár tarraingíodh	(59,862)	(47,563)
Glanmhaoiniú ón Státchiste	**41,210**	**38,750**
Arna léiriú ag:		
Féichiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	75,701	43,981
Iarmhéideanna dochair: fionraí	249	168
	75,950	44,149
Creidiúnaithe		
Dlite don Stát	(1,542)	(3,031)
Iarmhéideanna sochair: fionraí	(33,198)	(2,368)
	(34,740)	(5,399)
	41,210	**38,750**

2.7 Cuntas maoinithe Stáit

	Nóta		**2020**	**2019**
		€000	**€000**	**€000**
Iarmhéid ag an 1 Eanáir			1,680	3,184
Eisíocaíochtaí ón Vóta				
Soláthar meastacháin	Cuntas	516,219		
Géilleadh iarchurtha	Cuntas	(37,747)		
Farasbarr le géilleadh	Cuntas	(63,325)		
Glanvóta			415,147	350,677
Caiteachas (airgead) a iompraíodh in áit eile	1.1		15,506	15,974
Míreanna eile (neamhairgid)			—	27
Caiteachas neamhairgid – measchíos	1		1,584	1,584
Glanchostas an chláir	1		(431,674)	(369,766)
Iarmhéid ag an 31 Nollaig			**2,243**	**1,680**

2.8 Ceangaltais

a) Ceangaltais dhomhanda

ag an 31 Nollaig	**2020**	**2019**
	€000	**€000**
Soláthar earraí agus seirbhísí	1,755	1,682
Cláir deontas caipitil	151,454	142,540
Tionscadail agus cláir chaipitil	2,772,694	2,812,308
Iomlán na gceangaltas is infhorfheidhmithe le dlí	**2,925,903**	**2,956,530**

b) Cláir deontas neamhchaipitil	**2020**	**2019**
ag an 31 Nollaig	**€000**	**€000**
Iarmhéid tosaigh	142,540	54,604
Deontais a íocadh sa bhliain	(109,975)	(46,238)
Ceangaltais maidir le deontais nua	132,263	134,174
Deontais a cealaíodh	(13,374)	—
Iarmhéid deiridh	**151,454**	**142,540**

c) Mórthionscadail chaipitil inar mó luach an tionscadail ná €10 milliún

Clár/tionscadal	**Caiteachas carnach go dtí an 31 Nollaig 2019**	**Caiteachas in 2020**	**Ceangaltais tionscadail i mblianta ina dhiaidh sin**	**Caiteachas iomlán ionchasach thar shaolré an tionscadail 2020**	**Caiteachas iomlán ionchasach thar shaolré an tionscadail 2019**
	€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Postchóid náisiúnta	26,611	1,431	4,425	32,467	32,511
An Plean Náisiúnta Leathanbhanda	—	42,503	2,721,497	2,764,000	2,764,000
INFOMAR [a]	51,212	3,908	4,544	59,664	58,656
Tellus [b]	19,387	2,684	1,322	23,393	22,077
	97,210	**50,526**	**2,731,788**	**2,879,524**	**2,877,244**

Nóta [a] Clár náisiúnta suirbhé is ea INFOMAR lena ndéantar mapáil ar ghrinneall na hÉireann agus lena gcuirtear ar fáil sonraí bonnlíne d’earnáil mhuirí na hÉireann.

[b] Clár náisiúnta suirbhé is ea Tellus lena mbailítear sonraí geoifisiceacha agus geoiceimiceacha ar fud na hÉireann trí shuirbhéireacht gheoifisiceach ón aer ach úsáid a bhaint as as aerárthaí a bhíonn ag eitilt go híseal agus as suirbhéireacht gheoiceimiceach thalamhbhunaithe ar ithir, uisce srutháin agus dríodar srutháin.

Difríochtaí suntasacha

Tugtar míniú thíos i dtaca le ceangaltas mór ar bith ar ina leith a d’athraigh an caiteachas iomlán ionchasach faoi bhreis is €500,000 i gcomparáid le 2019.

INFOMAR

Méadú ar chaiteachas iomlán ionchasach: €1.008 milliún

Baineann caiteachas ar chlár INFOMAR go príomha le roinnt conarthaí gearrthéarmacha dá léiríonn caiteachas agus ceangaltais an scéal ag pointe ama ar leith agus a bhíonn faoi réir athrú ó bhliain go bliain.

Tellus

Méadú ar chaiteachas iomlán ionchasach: €1.316 milliún

Baineann caiteachas ar chlár Tellus go príomha le roinnt conarthaí gearrthéarmacha dá léiríonn caiteachas agus ceangaltais an scéal ag pointe ama ar leith agus a bhíonn faoi réir athrú ó bhliain go bliain.

2.9 Feabhsúchán talún

Tabhaíonn an Roinn costais i dtaca le mianaigh atá i seilbh an Stáit in Abhóca agus Béal Átha Gabhann. Baineann an caiteachas le hoibreacha feabhsúcháin talún agus monatóireacht comhshaoil ag an dá shuíomh, rud a thuairiscítear faoi Fho-mhírcheann C.4.

	Caiteachas go deireadh 2019	Caiteachas in 2020	Ceangaltais Chonarthacha	Iomlán
	€000	€000	€000	€000
Abhóca	3,880	886	46	4,812
Béal Átha Gabhann	11,190	—	—	11,190
Monatóireacht comhshaoil	1,558	131	—	1,689
	16,628	**1,017**	**46**	**17,691**

2.10 Cibearshlándáil

Tá an Roinn freagrach as an mbeartas cibearshlándála in Éirinn agus as comhordú a dhéanamh ar fhreagairt slándála an Rialtais d’aon teagmhais chibearshlándála ar leibhéal náisiúnta. Cuireann an Rialtas na freagrachtaí seo i bhfeidhm tríd an Lárionad Náisiúnta Cibearshlándála. Déantar caiteachas a bhaineann leis an gcibearshlándáil mar a léirítear thíos a thuairisciú faoin gclár cumarsáide mar a léirítear thíos, áit a n-íoctar costais riaracháin as fo-mhírchinn A.1 agus A.2 agus a gcuirtear maoiniú oibríochtúil ar fáil trí fho-mhírcheann A.5.

	2020	2019
	€000	€000
Cibearshlándáil	**3,422**	**3,322**

2.11 Dliteanais theagmhasacha

D'fhéadfadh dliteanais airgeadais teacht chun cinn in 2021 agus sna blianta ina dhiaidh sin, ag brath ar thorthaí caingne de chuid AE nó ar thorthaí caingne eile atá ar siúl, atá ar feitheamh nó a d’fhéadfadh teacht chun cinn. Ní féidir na suimeanna atá i gceist a chinneadh ag an bpointe seo.

Nóta 3 Caiteachas an Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Cionroinneadh an caiteachas riaracháin a leagtar amach thíos trasna na gclár, chun costálacha iomlána na gclár a chur i láthair.

		2020		2019
		Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
i	Tuarastail, pá agus liúntais	28,397	25,406	24,173
ii	Taisteal agus cothú	926	280	932
iii	Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha	1,236	524	1,356
iv	Seirbhísí poist agus teileachumarsáide	444	375	394
v	Trealamh oifige agus seirbhísí TF seachtracha	3,101	3,586	2,148
vi	Costais áitribh oifige	933	689	923
vii	Seirbhísí comhairleoireachta agus athbhreithniithe ar luach ar airgead agus ar pholasaithe	1,700	1,571	1,738
viii	Trealamh, stórtha agus cothabháil	196	227	188
		36,933	**32,658**	**31,852**

Difríochtaí suntasacha

Leagtar amach leis an méid seo a leanas anailís ar chaiteachas riaracháin an Vóta agus tugtar na cúiseanna le difríochtaí suntasacha i gcaiteachas riaracháin (+/- 25% agus +/- €100,000).

i Tuarastail, pá agus liúntais

Soláthar meastacháin €28.397 milliún; toradh €25.406 milliún

Bhí coigilteas €2.991 milliún ann mar thoradh ar mhoilleanna ar earcaíocht agus ceapadh foirne in 2020, ag eascairt as an ngá le líon ard de phoist nua agus ionadaithe a cheapadh do bhaill foirne a bhí ag fágáil na Roinne.

ii Taisteal agus cothú

Soláthar meastacháin €926,000; toradh €280,000

Tharla coigilteas €646,000 mar thoradh ar phaindéim Covid-19 agus an tionchar a bhí aici ar an taisteal.

iii Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha

Soláthar meastacháin €1.236 milliún; toradh €524,000

Tharla an coigilteas €712,000 go príomha mar thoradh ar phaindéim Covid-19 agus an tionchar a bhí aici ar chostais oiliúna, taispeántas agus chomhdhála.

vi Costais áitribh oifige

Soláthar meastacháin €933,000; toradh €689,000

Tharla coigilteas €244,000 mar thoradh ar laghduithe i gcothabháil, slándáil, glantachán, solas agus teas de bharr laghdú ar úsáid áitribh oifige na Roinne de bharr phaindéim Covid-19.

Clár A Cumarsáid

				2020		2019
		Soláthar meastacháin		Toradh		Toradh
		€000	€000	€000		€000
A.1	Riarachán - pá		8,089	7,237		6,258
A.2	Riarachán - neamhphá		1,727	1,428		1,522
A.3	Clár teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide					
	Soláthar meastacháin	79,560				
	Géilleadh iarchurtha	27,296				
			106,856	53,255		8,030
A.4	Forbairtí ilmheán		4,295	4,455		4,412
A.5	Sochaí faisnéise		6,484	3,981		4,920
A.6	Scéim Dearbhán Trádála Ar Líne Covid-19		30,300	18,460		—
			157,751	**88,816**		**25,142**

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i gcaiteachas cláir (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí an caiteachas i ndáil le Clár A €68.935 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh. Bhain €1.151 milliún de sin le caiteachas riaracháin (féach thuas). Is mar gheall ar an méid seo a leanas go príomha a tharla an chuid eile den difríocht €67.784 milliún.

A.3 Clár teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide

Soláthar meastacháin €106.856 milliún; toradh €53.255 milliún

Tharla coigilteas €53.601 milliún mar thoradh ar phaindéim Covid-19 agus an tionchar a bhí aici ar chur i bhfeidhm líonra an Phlean Náisiúnta Leathanbhanda, a raibh toradh caiteachais níos ísle ná mar a measadh dá bharr.

A.5 Sochaí faisnéise

Soláthar meastacháin €6.484 milliún; toradh €3.981 milliún

Tharla an coigilteas €2.503 milliún go príomha mar thoradh ar dheacrachtaí leis an Scéim Scileanna Digiteacha do Shaoránaigh a sholáthar i ndiaidh treoirlínte sláinte poiblí a thabhairt isteach do phaindéim Covid-19.

A.6 Scéim Dearbhán Trádála Ar Líne Covid-19

Soláthar meastacháin €30.3 milliún; toradh €18.46 milliún

Tharla an coigilteas €11.84 milliún toisc nár íocadh deontais a ceadaíodh i ndiaidh an 16 Deireadh Fómhair 2020 go 2021. Bhí an Roinn seo freagrach as íocaíochtaí i dtaca le deontais a ceadaíodh faoin scéim seo suas go dtí an 16 Deireadh Fómhair 2020, nuair a chuaigh a ceadú leis an scéim a riar in éag. Aistríodh freagracht riaracháin as an scéim chuig an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta an 31 Nollaig 2020. Thit an fhreagracht as deontais a ceadaíodh i ndiaidh an 16 Deireadh Fómhair 2020 ar an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus tá siad le híoc ag an Roinn sin in 2021.

Clár B Fuinneamh

		2020		2019
		Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
B.1	Riarachán – pá	5,753	5,147	4,472
B.2	Riarachán – neamhphá	1,740	1,471	1,573
B.3	Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann – riarachán agus costais ghinearálta	12,671	12,385	17,382
B.4	Cláir fuinnimh inbhuanaithe	137,189	127,164	151,206
B.5	Cláir um thaighde ar fhuinneamh	10,700	7,788	10,319
B.6	Seirbhísí gáis	45	55	56
B.7	Síntiúis le heagraíochtaí idirnáisiúnta	290	281	267
B.8	Comhlíonadh fuinnimh inathnuaite [a]	50,000	50,000	—
		218,388	**204,291**	**185,275**

Nóta [a] Ceadaítear do bhallstáit AE 'aistrithe staitistiúla' a cheannach ó bhallstáit eile chun oibleagáidí 2020 faoin Treoir na bhFoinsí Inathnuaite a chomhlíonadh.

Sa bhliain 2020, rinne Éire comhaontuithe leis an Danmhairg agus leis an Eastóin chun 3.500 GWh d'aistrithe staitistiúla a cheannach. Ba é €50 milliún costas iomlán an cheannacháin in 2020.

B'fhéidir go mbeadh gá le ceannacháin bhreise faoi na comhaontuithe in 2021, ag brath ar na staitisticí fuinnimh deiridh do 2020, agus tá soláthar déanta i meastacháin 2021 d'aistrithe staitistiúla breise.

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i gcaiteachas cláir (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí an caiteachas i ndáil le Clár B €14.097 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh. Bhain €875,000 de sin le caiteachas riaracháin. Is mar gheall ar an méid seo a leanas go príomha a tharla an chuid eile den difríocht €13.222 milliún.

B.4 Cláir fuinnimh inbhuanaithe

Soláthar meastacháin €137.189 milliún; toradh €127.164 milliún

Tharla coigilteas €10.025 milliún mar thoradh ar ghníomhaíocht laghdaithe de bharr phaindéim Covid-19 ar roinnt scéimeanna a bhíonn bunaithe ar éileamh, lena n-áirítear Feithiclí Leictreacha, EXCEED agus Iarfheistiú Domhain. Bhí moilleanna freisin ar an bhforbairt ar chlár FBM agus ar thograí faoin Scéim Tacaíochta do Theas Inathnuaite.

B.5 Cláir um thaighde ar fhuinneamh

Soláthar meastacháin €10.7 milliún; toradh €7.788 milliún

Tharla coigilteas €2.912 milliún mar thoradh ar ghníomhaíocht laghdaithe ar an gclár Fuinnimh Aigéin agus ar an gclár Taighde, Forbartha agus Taispeána Fuinnimh Inathnuaite de bharr phaindéim Covid-19.

Clár C Acmhainní nádúrtha

		2020		2019
		Soláthar meastacháin	**Toradh**	**Toradh**
		€000	**€000**	**€000**
C.1	Riarachán - pá	6,541	5,852	5,843
C.2	Riarachán - neamhphá	2,889	2,523	2,522
C.3	Seirbhísí peitriliam	504	35	314
C.4	Seirbhísí mianadóireachta	3,500	1,260	330
C.5	Seirbhísí Shuirbhéireacht Gheolaíochta Éireann	11,670	11,416	11,649
C.6	Síntiúis le heagraíochtaí idirnáisiúnta	135	125	134
		25,239	**21,211**	**20,792**

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i gcaiteachas cláir (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí an caiteachas i ndáil le Clár C €4.028 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh. Bhain €1.055 milliún de sin le caiteachas riaracháin agus is mar gheall ar an méid seo a leanas go príomha a tharla an chuid eile den difríocht €2.973 milliún.

C.3 Seirbhísí peitriliam

Soláthar meastacháin €504,000; toradh €35,000

Tharla an coigilteas €469,000 mar thoradh ar ranníocaíochtaí a bheith níos ísle ná mar a bhíothas ag súil leis maidir le Ciste an Chláir um Bonneagar Peitriliam, atá neodrach ó thaobh an vóta de, mar thoradh ar laghdú i líon na gceadúnas teorann atá ann.

C.4 Seirbhísí mianadóireachta

Soláthar meastacháin €3.5 milliún; toradh €1.26 milliún

Baineann an coigilteas €2.24 milliún le 1) íocaíochtaí cúitimh a bheith níos ísle ná mar a measadh maidir le húinéirí príobháideacha talún mar thoradh ar ghníomhaíocht comhlachtaí mianadóireachta a bheith níos lú mar a measadh, agus moilleanna dlí ar chásanna cúitimh a réiteach, 2) caiteachas a bheith níos lú ná mar a measadh ar oibreacha feabhsúcháin ag Abhóca agus 3) moilleanna ar shuíomh a fháil mar chuid d'fheabhsúchán Bhéal Átha Gabhann.

Clár D Iascaigh intíre

		2020		2019
		Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
D.1	Riarachán – pá	768	687	764
D.2	Riarachán – neamhphá	394	354	363
D.3	Iascaigh intíre	33,921	31,868	32,968
		35,083	**32,909**	**34,095**

Difríochtaí suntasacha
Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i gcaiteachas cláir (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí an caiteachas i ndáil le Clár D €2.174 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh. Bhain €121,000 de sin le caiteachas riaracháin agus is mar gheall ar an méid seo a leanas go príomha a tharla an chuid eile den difríocht €2.053 milliún.

D.3 Iascaigh intíre

Soláthar meastacháin €33.921 milliún; toradh €31.868 milliún

Tharla an t-athrú €2.053 milliún mar thoradh ar mhaoiniú don Scéim Tacaíochta d'Iascairí Eascann a bheith á chríochnú níos luaithe ná mar a measadh agus roinnt coigiltis oibriúcháin de bharr phaindéim Covid-19.

Clár E Bainistiú comhshaoil agus dramhaíola [a]

		2020		2019
		Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
E.1	Riarachán – pá	7,246	6,483	5,768
E.2	Riarachán – neamhphá	1,786	1,477	1,362
E.3	An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil	43,010	43,212	38,761
E.4	An Ciste Carbóin	3,000	320	607
E.5	Ceangaltais athraithe aeráide idirnáisiúnta	4,500	4,500	2,500
E.6	Feabhsúchán líonta talún	11,250	12,008	6,956
E.7	Tionscnaimh aeráide	6,060	2,857	2,017
E.8	Síntiúis le heagraíochtaí idirnáisiúnta	3,000	3,002	3,037
E.9	Idirphlé náisiúnta	—	—	—
E.10	Tionscnaimh um bainistiú dramhaíola	9,130	6,329	495
E.11	An Ciste um Ghníomhú ar son na hAeráide	10,000	707	—
E.12	An Ciste um Aistriú Cóir	6,000	145	—
		104,982	**81,040**	**61,503**

Nóta [a] Cuimsíonn an clár seo gníomhaíochtaí a maoiníodh, roimh 2020, tríd an gCiste Comhshaoil. In 2020, chuir an Vóta € 14.08 milliún ar fáil do na gníomhaíochtaí seo faoi fho-cheannteidil E.3 (An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil: € 5.63 milliún), E.6 (dúnadh líonta talún agus iarchúram: € 2.75 milliún) agus E.10 (forfheidhmiú dramhaíola tionscnaimh: € 5.7 milliún).

Difríochtaí suntasacha
Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i gcaiteachas cláir (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí an caiteachas i ndáil le Clár E €23.942 milliún níos ísle ná mar a soláthraíodh. Bhain €1.072 milliún de sin le caiteachas riaracháin agus is mar gheall ar an méid seo a leanas go príomha a tharla an chuid eile den difríocht €22.87 milliún:

E.4 An Ciste Carbóin

Soláthar meastacháin €3 mhilliún; toradh €320,000

Tharla an coigilteas €2.68 milliún mar thoradh ar cheannach creidmheasanna carbóin a chur ar athlá go dtí go mbeadh soiléiriú ann ar an gcaoi a raibh paindéim Covid-19 ag dul i gcion ar astaíochtaí na hÉireann in 2020.

E.6 Feabhsúchán líonta talún

Soláthar meastacháin €11.25 milliún; toradh €12.008 milliún

Tharla an barrachas €758,000 mar thoradh ar éilimh ó údaráis áitiúla ar obair a dhéanamh ar fheabhsúchán líonta talún a bheith níos mó ná mar a bhíothas ag súil leis.

E.7 Tionscnaimh aeráide

Soláthar meastacháin €6.06 milliún; toradh €2.857 milliún

Tharla an coigilteas €3.203 milliún mar gheall ar ghníomhaíochtaí laghdaithe maidir leis an Idirphlé Náisiúnta ar Ghníomhú ar son na hAeráide agus maidir le Clár Oiliúna na nÚdarás Áitiúil um Ghníomhú ar son na hAeráide mar thoradh ar phaindéim Covid-19, agus mar gheall ar mhoill ar roinnt oibre samhaltú aeráide faoin gClár um Thaighde agus Samhaltú Teicniúil, rud a chuirfear i gcrích in 2021.

E.10 Tionscnaimh um bainistiú dramhaíola

Soláthar meastacháin €9.13 milliún; toradh €6.329 milliún

Tharla an coigilteas €2.801 milliún mar thoradh ar mhoill ar fhorbairt agus rolladh amach scéime airgeadais le dramhaíl neamhchoinneálachta leighis a dhiúscairt..

E.11 An Ciste um Ghníomhú ar son na hAeráide

Soláthar meastacháin €10 milliún; toradh €707,000

Tharla an coigilteas €9.293 milliún mar thoradh ar phróiseas fíoraithe a bheith níos faide ná mar a bhíothas ag súil leis do thionscadail faoin gCiste um Ghníomhú ar son na hAeráide, rud a bunaíodh mar chiste reachtúil ar leith i Lúnasa 2020.

E.12 An Ciste um Aistriú Cóir

Soláthar meastacháin €6 mhilliún; toradh €145,000

Tharla coigilteas €5.855 milliún mar thoradh ar mhoill ar chomhaontuithe deontais a chur i gcrích i dtaca le tionscadail aonair, agus caiteachas laghdaithe dá bharr ar an scéim seo in 2020.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasaí-i-gcabhair

		2020		2019
		Measta	Réadaithe	Réadaithe
		€000	€000	€000
1	Fáltais ó fhíneálacha de bharr coireanna iascaigh intíre	50	21	23
2	Fáltais faoin Acht Forbairte Mianraí, 1940, agus faoin Acht um Fhorbairt Pheitriliaim agus Mianraí Eile, 1960	8,795	6,699	7,113
3	An Grúpa Tacaíochta um Bonneagar Peitriliam	437	35	314
4	Ioncam ó Shuirbhéireacht Gheolaíochta Éireann	300	481	558
5	Cíos ar áitribh in Ard-Oifig an Phoist	223	328	77
6	Fáltais ón gciste éifeachtúlachta fuinnimh	10,000	707	—
7	Fáltais ilghnéitheacha (nóta 4.2)	1,070	997	1,297
8	Ranníocaíochtaí pinsin ó ghníomhaireachtaí	732	232	636
9	Fáltais ó ranníocaíochtaí aoisliúntais breise ar luach saothair seirbhíse poiblí	3,037	3,069	3,377
10	Fáltais ó chuntais dhíomhaoine	580	551	373
	Táillí ceadúnais chraolacháin	—	—	222,725
	Iomlán	**25,224**	**13,120**	**236,493**

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i bhfáltais (+/- 5% agus €100,000). Ar an iomlán, bhí leithreasaí-i-gcabhair €12.104 milliún níos ísle ná an meastachán. Leagtar amach anseo thíos na mínithe ar na difríochtaí.

2 Fáltais faoin Acht Forbairte Mianraí, 1940, agus faoin Acht um Fhorbairt Pheitriliaim agus Mianraí Eile, 1960

Meastachán €8.795 milliún; réadaithe €6.699 milliún

Tharla an t-easnamh €2.096 milliún mar thoradh ar ioncam laghdaithe ó tháillí ceadúnais i dtaca le ceadúnais taiscéalaíochta teorann agus rátaí laghdaithe d'eastóscadh mianraí príobháideacha ag cuideachtaí mianraí agus laghdú sna suimeanna cúitimh a fuarthas dá bharr.

3 An Grúpa Tacaíochta um Bonneagar Peitriliam

Meastachán €437,000; réadaithe €35,000

Tharla an t-easnamh €402,000 mar thoradh ar fháltais ó shealbhóirí ceadúnais taiscéalaíochta teorann a bheith níos ísle ná mar a bhíothas ag súil leis. Sa bhliain 2020, fuair an Roinn dhá fháltas san iomlán ó shealbhóirí ceadúnais (18 gcinn in 2019).

4 Ioncam ó Shuirbhéireacht Gheolaíochta Éireann

Meastachán €300,000; réadaithe €481,000

Tharla an barrachas €181,000 mar thoradh ar fháltais ar roinnt tionscnamh arna maoiniú ag AE a bheith níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis.

5 Cíos ar áitribh in Ard-Oifig an Phoist

Meastachán €223,000; réadaithe €328,000

Tharla an barachas €105,000 mar thoradh ar ioncam cíosa do 2019 a fháil go déanach, rud a fuarthas ar deireadh in Eanáir 2020.

7 Fáltais ón gciste éifeachtúlachta fuinnimh

Meastachán €10 milliún; réadaithe €707,000

Tharla an t-easnamh €9.293 milliún mar thoradh ar chaiteachas ag an gCiste um Ghníomhú ar son na hAeráide atá neodrach ó thaobh vóta de (fo-mhírcheann E.11) a bheith níos ísle ná mar a bhíothas ag súil leis. Mar thoradh air sin, bhí fáltais mheaitseála ón gCiste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh níos ísle ná mar a bhíothas ag súil leis.

8 Ranníocaíochtaí pinsin ó ghníomhaireachtaí

Meastachán €732,000; réadaithe €232,000

Tharla an t-easnamh €500,000 mar thoradh ar ranníocaíochtaí pinsin a fháil go déanach ó ghníomhaireacht amháin, agus toisc nár laghdaíodh an soláthar sa mheastachán don fho-mhírcheann seo chun aistriú na bhfáltas ó Údarás Craolacháin na hÉireann chuig an Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus na Meán a léiriú.

4.2 Fáltais ilghnéitheacha

	2020	2019
	€000	€000
Dleachtanna i dtaca le líonraí achair cathrach	911	927
Fíorú i leith Loch Coirib	48	—
Costais a aisghabhadh ó chomhlachtaí eile	35	347
Eile	3	23
Iomlán	**997**	**1,297**

4.3 Fáltais bhreise is iníoctha leis an Státchiste

	2020	2019
	€000	€000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	261	—
Fáltais ón scéim i ndáil le trádáil astaíochtaí [a]	122,781	122,798
Fáltais ó fhíneálacha ar sháruithe trádála astaíochtaí	—	261
Ducht teileachumarsáide na Gaillimhe-Mhaigh Eo	193	117
Scaireanna sa Lárionad Náisiúnta Taighde Dhigitigh a dhíol	152	—
Géilleadh deonach thuarastail na nAirí	29	15
Suim a aistríodh chuig an Státchiste	(123,264)	(122,930)
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	**152**	**261**

Nóta [a] B'ionann €124.52 milliún agus ollsciar na hÉireann d'fháltais a d'eascair as liúntais a chur ar ceant sa Chóras AE i ndáil le Trádáil Astaíochtaí in 2020. Asbhaintear €1.76 milliún le haghaidh chostais riaracháin na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil, rud a fhágann go bhfuil glanfháltas €122.8 milliún ann le tabhairt ar ais don Státchiste.

Nóta 5 Soláthar Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhfostaithe

Coibhéisí lánaimseartha	2020	2019
Líon foirne ag deireadh na bliana		
Roinn	396	383
Gníomhaireachtaí [a]	875	861
	1,271	**1,244**

Nóta [a] Is iad na gníomhaireachtaí a áirítear anseo an Ghníomhaireacht Forbartha don Mhol Digiteach, Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann, Iascaigh Intíre Éireann, Gníomhaireacht na Lochanna agus an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. Baineann na sonraí pá gníomhaireachta seo a leanas leis na gníomhaireachtaí céanna sin.

5.2 Pá

Luach saothair na mball foirne uile (Roinn agus gníomhaireachtaí)	2020	2019
	€000	€000
Pá	73,620	70,139
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	236	217
Liúntais eile	1,517	1,480
Ragobair	48	53
ÁSPC an Fhostóra	6,925	6,501
Pá iomlán	**82,346**	**78,390**

Nóta Tagraíonn na socruithe pá le gné an phá d'fho-mhírchinn A.1, A.4, B.1, B.3, C.1, D.1, D.3, E.1, E.3. Áirítear leis na figiúirí seo airgead neamhvótáilte lena chinntiú go gcomhlíontar na treoirlínte ón Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (ciorclán 22 de 2020).

Luach saothair bhaill foirne na Roinne	2020	2019
	€000	€000
Pá	23,331	22,255
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	20	80
Liúntais eile	101	61
Ragobair	25	34
ÁSPC an Fhostóra	1,929	1,743
Pá iomlán	**25,406**	**24,173**

Luach saothair ball foirne gníomhaireachta

	2020	2019
	€000	**€000**
Pá	50,289	47,884
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	216	196
Liúntais eile	1,416	1,360
Ragobair	23	19
ÁSPC an Fhostóra	4,996	4,758
Pá iomlán	**56,940**	**54,217**

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is airde	
			2020	**2019**
			€	**€**
Baill foirne na Roinne				
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	13	—	4,894	14,186
Liúntais eile	18	2	20,614	20,614
Ragobair	20	—	4,262	4,469
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	5	1	11,262	14,245
Baill foirne gníomhaireachta				
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	47	—	9,761	9,116
Liúntais eile	306	—	9,873	12,000
Ragobair	11	—	4,473	3,065
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	47	7	14,124	10,114

5.4 Socruithe eile luach saothair

Tá oibrí amháin de chuid na hearnála poiblí a bhfuil pinsin earnála poiblí á fháil aige fostaithe ag an Roinn ar bhonn buan agus tá na híocaíochtaí a dhéantar i gcomhréir le prionsabail an Achta um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile), 2012.

Áirítear sa chuntas seo caiteachas €407,809 i leith ceathrar oifigeach a bhí ag fónamh taobh amuigh den Roinn ar feadh 2020 go léir nó ar feadh cuid den bhliain agus ar íoc an Roinn a dtuarastail.

Ní áirítear sa chuntas seo caiteachas i dtaca le dáréag oifigeach a bhí ag fónamh taobh amuigh den Roinn ar feadh 2020 go léir nó ar feadh cuid den bhliain agus ar íoc na gníomhaireachtaí inar oibrigh siad a dtuarastail.

5.5 Ró-íocaíochtaí párolla

	Líon na bhfaighteoirí	2020 €	2019 €
Ró-íocaíochtaí	22	107,379	91,207
Pleananna aisghabhála i bhfeidhm	9	78,846	67,588

5.6 Scaoilíocaíochtaí/íocaíochtaí iomarcaíochta

Le linn 2020, fuair triúr ball foirne ar cuireadh deireadh lena bhfostaíocht scaoilíocaíochtaí arbh fhiú €52,192 san iomlán iad.Fuair beirt de na baill foirne sin íocaíochtaí iomarcaíochta arbh fhiú €23,136 san iomlán iad.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Costais chúitimh agus dlí

	2020					2019
	Líon na gcásanna	**Costais dlí a d'íoc an Roinn**	**Costais dlí a dámhadh**	**Cúiteamh a dámhadh**	**Iomlán**	**Iomlán**
		€000	**€000**	**€000**	**€000**	**€000**
Éilimh ó:						
Fostaithe	—	—	—	—	—	25
Eagraíochtaí/ daoine aonair seachtracha	—	—	—	—	—	230
	—	**—**	**—**	**—**	**—**	**255**

6.2 Maoiniú ón Aontas Eorpach

Áirítear leis an toradh a thaispeántar faoi fho-mhírchinn B.4 agus C.5 íocaíochtaí i leith gníomhaíochtaí a chómhaoiníonn AE trí Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) agus trí Fhís 2020.

Íoctar fáltais CFRE go díreach sa Phríomh-Chiste agus soláthraítear an caiteachas gaolmhar i bhFo-mhírcheann B.4 (2020: €23.394 milliún; 2019 €39.814 milliún).

Fuair an Roinn réamh-mhaoiniú €338,569 ó AE i dtaca le tionscadail Fhís 2020 agus soláthraítear an caiteachas gaolmhar i bhFo-mhírcheann C.5 (2020: €808,000; 2019: €372,000).

Nóta 7 Cuntais ilghnéitheacha

7.1 Ciste an Chláir um Bonneagar Peitriliam

Ráiteas faoi fháltais agus íocaíochtaí Chiste an Chláir um Bonneagar Peitriliam don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2020.

	2020 €000	2019 €000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	6,091	5,918
Fáltais	38	314
Íocaíochtaí	(57)	(141)
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	**6,072**	**6,091**

Bunaíodh an Clár um Bonneagar Peitriliam (CBP) i 1997 agus tá sé maoinithe ag cuideachtaí ola a bhfuil ceadúnas le haghaidh taiscéalaíocht amach ón gcósta acu a d'eisigh an Roinn. Tá sé mar aidhm aige gníomhaíochtaí taiscéalaíochta agus forbartha hidreacarbóin a chur chun cinn trí threisiú le struchtúir thacaíochta áitiúla, le maoiniú le haghaidh bailiú sonraí taighde agus le taighde 'talamhbhunaithe' i limistéir amach ó chósta na hÉireann. Taifeadtar fáltais maidir le Ciste an Chláir um Bonneagar Peitriliam mar leithreasaí-i-gcabhair agus íoctar isteach sa chiste iad trí mheán fho-mhírcheann C.3.

Is í Oifig Rialála Geo-Eolaíochta na Roinne a riarann an Ciste.

7.2 An Ciste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh

Ráiteas faoi fháltais agus íocaíochtaí an Chiste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2020.

	2020	2019
	€000	€000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	20,968	20,968
Fáltais	—	—
Infheistíochtaí	—	—
Aisíocaíocht leis an Vóta i dtaca le tionscadail an Chiste um Ghníomhú ar son na hAeráide	(707)	—
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	**20,261**	**20,968**

Bunaíodh an Ciste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh in 2014 faoi fhorálacha Rialacháin an Aontais Eorpaigh (An Scéim um Oibleagáid Éifeachtachta Fuinnimh), 2014 (I.R. 131 de 2014). Is iad na cuspóirí a bhaineann leis an gCiste (1) tacú le cláir um fheabhsú éifeachtúlachta fuinnimh agus bearta eile éifeachtúlachta fuinnimh a sholáthar, agus (2) forbairt margaidh do bhearta um fheabhsú éifeachtúlachta fuinnimh a chur chun cinn. Chuir an Rialtas €35 mhilliún ar fáil ó Chiste an Tobhaigh Ioncaim Carbóin don Chiste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh.

Tá maoiniú iomlán €14.03 milliún ón gCiste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh infheistithe in Ireland Energy Efficiency Investments plc (IEEI). Meaitseálann an earnáil phríobháideach an maoiniú ón Stát. Déantar ionadaíocht don Aire, mar aon leis na hinfheisteoirí eile, ar choiste comhairleach infheistíochta agus faigheann gach scairshealbhóir tuarascálacha bliantúla agus ráitis airgeadais eatramhacha ar fheidhmíocht IEEI. Chinn an tAire, i gcomhairle leis an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, gan aon mhaoiniú eile a infheistiú in IEEI i ndiaidh mhí na Bealtaine 2018. Ag an 31 Nollaig 2020, bhí luach €13.615 milliún ar infheistíocht an Stáit in IEEI.

Tar éis cead a fháil ón Rialtas, agus le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, chinn an tAire an Ciste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh a fhoirceannadh agus an t-airgead a bhí fágtha a shannadh don Chiste um Ghníomhú ar son na hAeráide.

Sa bhliain 2020, ar feitheamh reachtaíocht chun an Ciste um Ghníomhú ar son na hAeráide a bhunú ar bhonn reachtúil, cuireadh caiteachas €707,166 ar fáil trí Fho-mhírcheann E.11 i dtaca le tionscadail an Chiste um Ghníomhú ar son na hAeráide. Aisíocadh an caiteachas seo leis an Vóta trí fháltas meaitseála leithreasaí-i-gcúnamh ó EENF faoi Fho-mhírcheann F.6 mar a aontaíodh leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Ba é €20.261 milliún an t-iarmhéid a bhí fágtha sa Chiste Náisiúnta Éifeachtúlachta Fuinnimh ag an 31 Nollaig 2020.

I mí Dheireadh Fómhair 2020, fuair an tAire, mar scairshealbhóir, leithdháileadh €1.212 milliún ó IEEI don tréimhse dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Ar feitheamh cinneadh ar an gcaoi a gcaithfear leis an leithdháileadh seo, rinneadh é a lóisteáil go sealadach i gcuntas fionraí de chuid an Vóta agus tá sé san áireamh mar iarmhéid sochair i nóta 2.5. Aistreofar an leithdháileadh chuig EENF in 2021.

Aguisín A Sceideal tailte agus foirgneamh

Is leis an Aire na hionaid réadmhaoine seo a leanas.

1. Foirgneamh Ard-Oifig an Phoist
2. Stua Siopadóireachta Ard-Oifig an Phoist
3. 1-6 Foirgnimh Oifig an Phoist
4. 24-30 Sráid Anraí

Bainistítear na hionaid réadmhaoine seo faoi léasanna agus/nó ceadúnais arna ndeonú ag an Stát.

Is leis an Aire Iascach na Gaillimhe i gCathair na Gaillimhe agus Iascadh Abhainn Fhia/Abhainn tSocair i gCo. Dhún na nGall. Is é Iascach Intíre Éireann a bhainistíonn na hiascaigh sin.

Tá leas tairbhiúil ag an Aire sna líonraí achair cathrach freisin. Maoiníodh tógáil na líonraí sin i gcomhpháirt le húdaráis áitiúla áirithe agus le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa.

Aguisín B Cuntais comhlachtaí agus cistí atá faoi choimirce ma Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide

Liostaítear sa tábla seo a leanas na comhlachtaí atá faoi choimirce na Roinne agus ar ina leith atá oibleagáid ar an Roinn ráitis airgeadais a chur i láthair. Léirítear ann an tréimhse lena mbaineann na ráitis airgeadais iniúchta dheireanacha agus an dáta a cuireadh faoi bhráid an Oireachtais iad.

Comhlacht/ciste roinne	Tréimhse chuntasaíochta dheireanach	Dáta na tuarascála iniúchta	Dáta a fuair an tAire/an Roinn í	Dáta a cuireadh faoi bhráid an Oireachtais í
An Post	2019	26 Már 2020	31 Már 2020	15 Bea 2020
An Coimisiún um Rialáil Cumarsáide [a]	2019	19 Már 2020	29 Aib 2020	23 Iúi 2020
An Ghníomhaireacht Forbartha don Mhol Digiteach [b]	2019	29 Mei 2020	30 Mei 2020	—
Bord na Móna	2019	24 Mei 2020	29 Mei 2020	22 Iúi 2020
An Coimisiún um Rialáil Fóntais	2019	26 Bea 2020	12 Mei 2020	17 Sam 2020
Eirgrid [c]	2019	20 Nol 2019	31 Ean 2020	9 Sam 2020
Bord Soláthair an Leictreachais	2019	27 Fea 2020	3 Már 2020	21 Bea 2020
Corparáid Náisiúnta Pheitriliam na hÉireann	2019	18 Mei 2020	25 Mei 2020	7 Lún 2020
An Ghníomhaireacht Chúltaca Ola Náisiúnta	2019	23 Mei 2020	25 Mei 2020	7 Lún 2020
Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann	2019	26 Mei 2020	29 Mei 2020	17 Sam 2020
Iascach Intíre Éireann	2019	21 Nol 2020	23 Nol 2020	19 Fea 2021
Gníomhaireacht na Lochanna [b]	2019	11 Fea 2021	25 Fea 2021	—
An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil	2019	30 Mei 2020	8 DF 2020	9 Nol 2020
An Ciste Comhshaoil	2019	17 Nol 2020	18 Nol 2020	7 Ean 2021

Nóta
[a] Tréimhse an chuntais, an 1 Iúil 2018 go dtí an 30 Meitheamh 2019.
[b] Níl tuarascáil bhliantúil agus cuntais do 2019 curtha faoi bhráid an Oireachtais fós.
[c] Tréimhse an chuntais, an 1 Deireadh Fómhair 2018 go dtí an 30 Meán Fómhair 2019.